

สภาพและปัญหาการพัฒนาบุคลากรทางการศึกษาในศูนย์พัฒนาการศึกษา
ระดับก่อนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ
เขตการศึกษา 1

นางสาวงามนิจ จันทร

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาประถมศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2536

ISBN 974-582-795-9

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

STATE AND PROBLEMS OF EDUCATIONAL PERSONNEL DEVELOPMENT
IN THE PRE-PRIMARY LEVEL EDUCATIONAL DEVELOPMENT CENTERS UNDER
THE JURISDICTION OF THE OFFICE OF THE NATIONAL
PRIMARY EDUCATION COMMISSION
EDUCATIONAL REGION ONE

Miss Ngamnit Chantorn

A Thesis submitted in Partial Fulfillment of Requirements

for the Degree of Master of Education

Department of Elementary Education

Graduate School

Chulalongkorn University

1993

ISBN 974-582-795-9

หัวข้อวิทยานิพนธ์

สภาพและปัญหาการพัฒนาบุคลากรทางการศึกษาระดับก่อน
ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษา
แห่งชาติ เขตการศึกษา 1

โดย

นางสาวงามนิจ จันทร

ภาควิชา

ประถมศึกษา

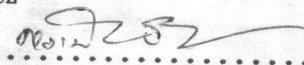
อาจารย์ที่ปรึกษา

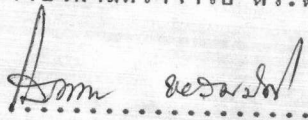
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ โสภภาพรรณ ชยสมบัติ

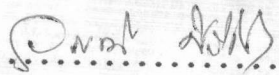
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร.ถาวร วิชรภักดิ์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.ดวงเดือน อ่อนน่วม)

.....อาจารย์ที่ปรึกษา
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ โสภภาพรรณ ชยสมบัติ)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ วรณีย์ ศิริโชติ)

งามนิจ จันทร : สภาพและปัญหาการพัฒนาบุคลากรทางการศึกษาในศูนย์พัฒนาการศึกษา
ระดับก่อนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการ
ศึกษา 1 (STATE AND PROBLEMS OF EDUCATIONAL PERSONNEL DEVELOPMENT
IN THE PRE-PRIMARY LEVEL EDUCATIONAL DEVELOPMENT CENTERS UNDER
THE JURISDICTION OF THE NATIONAL PRIMARY EDUCATION COMMISSION,
EDUCATIONAL REGION ONE) อ. ที่ปรึกษา : โสภภาพรณ ชยสมบัติ 229 หน้า ISBN
974-582-795-9

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการพัฒนาบุคลากรทางการศึกษาในศูนย์
พัฒนาการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขต
การศึกษา 1 ตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วยผู้ดำเนินการพัฒนาบุคลากรทางการศึกษา
ในศูนย์พัฒนาการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา จำนวน 43 คน และบุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียน
ประถมศึกษาที่เปิดสอนระดับก่อนประถมศึกษา จำนวน 553 คน รวมทั้งหมด 596 คน ซึ่งได้มาด้วย
วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามที่มีลักษณะเป็นแบบคำตอบ
ให้และแบบปลายเปิด วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าร้อยละ

ผลการวิจัยพบว่า 1. สภาพการพัฒนาบุคลากรทางการศึกษาในศูนย์พัฒนาการศึกษาระดับ
ก่อนประถมศึกษา มีการพัฒนาตามกระบวนการพัฒนาบุคลากรเป็นส่วนใหญ่ และได้ทำการพัฒนาบุคลากร
ด้วยกิจกรรม 7 กิจกรรม ได้แก่ การประชุมเชิงปฏิบัติการ การสัมมนาทางวิชาการ การศึกษาด้วย
ชุดฝึกอบรม การทัศนศึกษาและดูงาน การเผยแพร่ข่าวสารทางวิชาการ การนิเทศงาน และการจัดแหล่ง
บริการความรู้

2. ปัญหาการพัฒนาบุคลากรทางการศึกษา ขาดบุคลากรที่มีความรู้และ
ผู้รับผิดชอบงานมีภาระหน้าที่มาก ขาดข้อมูลสารสนเทศที่เป็นจริง ขาดงบประมาณ ขาดการติดตามและ
ประเมินผลงานอย่างต่อเนื่อง อุปสรรคของการพัฒนาบุคลากรมีผลกระทบจากการปฏิบัติงานของบุคลากร
ทางการศึกษาซึ่งไม่ยอมเปลี่ยนพฤติกรรมการสอนและไม่เห็นความสำคัญในการเพิ่มประสิทธิภาพการ
ปฏิบัติงานของตน

ภาควิชา ประถมศึกษา
สาขาวิชา การศึกษาระดับมัธยม
ปีการศึกษา 2535

ลายมือชื่อนิสิต *01/2535*
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา *ดร. โสภภาพรณ*
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

C140949 : MAJOR EARLY CHILDHOOD EDUCATION

KEY WORD: PERSONNEL DEVELOPMENT/PRE-PRIMARY LEVEL EDUCATIONAL

NGAMNIT CHANTORN : STATE AND PROBLEMS OF EDUCATIONAL PERSONNEL DEVELOPMENT
IN THE PRE-PRIMARY LEVEL EDUCATIONAL DEVELOPMENT CENTERS UNDER
THE JURISDICTION OF THE NATIONAL PRIMARY EDUCATION COMMISSION,
EDUCATIONAL REGION ONE. THESIS ADVISOR : ASST. PROF. SOPAPHAN
CHAYASOMBAI ISBN 974-582-795-9

The purposes of this research were to study state and problems of educational personnel development in the pre-primary level educational development centers under the jurisdiction of the national primary educational commission, educational region one. The samples of this research consisted of 43 educational personnel developers in the pre-primary level educational development centers and 553 educational personnels in the primary school who teach in the pre-primary level education, 596 people total. They are obtained by means of multistage sampling. The research was conducted using a checklist and an openended form. The data were analyzed by means of percentage.

The findings of this research were as follow :

1. State of educational personnel development in the pre-primary level educational development centers had been mostly developed in accordance with the process of personnel development. Seven personnel development activities were as follows : Training or Workshop Seminar, Studying the training packages, Field-study Informing academic news, Supervision and Academic Information Service.

2. The problems of educational personnel development were found to be as follows : lack of knowledgable personnel, responsible personnel's work were overloaded, lack of valid information, lack of budget, lack of continuous follow-up. Moreover, in some cases, the obstacles came from the personnel's practices which rejected to change instructional behavior and were not aware of the importance of improvement of their work efficiency.

ภาควิชา..... ประถมศึกษา.....

สาขาวิชา..... การศึกษาปฐมวัย.....

ปีการศึกษา..... 2535.....

ลายมือชื่อนิสิต..... 01๗๖ ๗๗.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา..... ๗๗๗๗ ๗๗๗๗.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความกรุณาของ ผู้ช่วยศาสตราจารย์โสภณธรรม
ชยสมบัติ อาจารย์ที่ปรึกษาที่ให้ความช่วยเหลือ ให้คำแนะนำปรึกษาและตรวจแก้ไขจนกระทั่ง
ประสบความสำเร็จ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณไว้ ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.ดวงเดือน อ่อนน่วม ประธาน
กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์วรมณี ศิริโชติ กรรมการสอบวิทยานิพนธ์
ที่ได้กรุณาแนะนำพร้อมทั้งให้ข้อคิดอันเป็นประโยชน์ต่อการทำวิทยานิพนธ์ รวมทั้งขอขอบพระคุณ
คณาจารย์ทุกท่านผู้ประสิทธิ์ประสาทวิชา ตลอดจนผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ให้ความกรุณาตรวจแก้ไข
และให้คำแนะนำเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ขอขอบพระคุณอาจารย์สนิท เจริญธรรม หัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์จังหวัดนนทบุรี
ที่ให้ความช่วยเหลือต่าง ๆ อย่างดียิ่ง รวมทั้งศึกษานิเทศก์จังหวัดและศึกษานิเทศก์อำเภอ
 ตลอดจนผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอนระดับก่อนประถมศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงาน
คณะกรรมการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 1 ที่ได้กรุณาให้ความร่วมมือในการทำวิจัย
ครั้งนี้

นอกจากนี้ ขอขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ พี่ และน้อง ๆ ที่ช่วยเหลือด้านทุนทรัพย์
แก่ผู้วิจัย ให้กำลังใจเป็นอย่างดี ขอขอบคุณเพื่อนๆ ทุกคนที่ให้ความช่วยเหลือและเป็นกำลังใจ
เสมอมา โดยเฉพาะคุณพนทรัพย์ รงคุปตวนิช ผู้ช่วยวิจัย

จึงขอขอบพระคุณทุกท่านที่มีส่วนช่วยเหลือและให้กำลังใจไว้ ณ ที่นี้ด้วย

งามนิจ จันทร

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
รายการตารางประกอบ.....	ณ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	8
ค่าจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	8
ขอบเขตของการวิจัย.....	9
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	11
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	12
บุคลากรระดับก่อนประถมศึกษา.....	12
ศูนย์พัฒนาบุคลากรทางการศึกษา.....	21
ความหมายของการพัฒนาบุคลากร.....	24
ความสำคัญและความจำเป็นในการพัฒนาบุคลากร.....	26
กระบวนการพัฒนาบุคลากร.....	31
วิธีการพัฒนาบุคลากร.....	42
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	58

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
3	วิธีดำเนินการวิจัย..... 63
	ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง..... 63
	การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย..... 66
	เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย..... 67
	การเก็บรวบรวมข้อมูล..... 68
	การวิเคราะห์ข้อมูล..... 69
4	การวิเคราะห์ข้อมูล..... 70
5	การสรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ..... 145
	สรุปผลการวิจัย..... 147
	อภิปรายผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ..... 164
	ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป..... 166
	บรรณานุกรม.....
	ภาคผนวก.....
	ประวัติผู้วิจัย.....

รายการตารางประกอบ

ตารางที่	หน้า
1	จำนวนผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนระดับก่อนประถมศึกษาที่เป็น ตัวอย่างประชากรจำแนกตามจังหวัด..... 65
2	จำนวนและคำร้อยละของแบบสอบถามที่ส่งและรับคืน 69
3	จำนวนและคำร้อยละของผู้ดำเนินการพัฒนาบุคลากรทางการศึกษา จำแนกตาม เพศ อายุ วุฒิทางการศึกษา ตำแหน่งหน้าที่การงาน และประสบการณ์เกี่ยวกับการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา 72
4	จำนวนและคำร้อยละของผู้ดำเนินการพัฒนาบุคลากรทางการศึกษา จำแนกตามเพศ อายุ วุฒิทางการศึกษา ตำแหน่งหน้าที่การงาน ประสบการณ์เกี่ยวกับการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาและ การเข้ารับการพัฒนาจากศูนย์พัฒนาบุคลากรทางการศึกษาก่อนประถมศึกษา... 74
5	จำนวนและคำร้อยละของผู้ดำเนินการพัฒนาบุคลากรทางการศึกษา จำแนกตามการปฏิบัติในด้านการศึกษาปัญหาและความต้องการ..... 76
6	จำนวนและคำร้อยละของผู้ดำเนินการพัฒนาบุคลากรทางการศึกษา จำแนกตามการปฏิบัติงานและความคิดเห็นในด้านการกำหนดจุดมุ่งหมาย การพัฒนาบุคลากร..... 79
7	จำนวนและคำร้อยละของผู้ดำเนินการพัฒนาบุคลากรทางการศึกษา จำแนกตามการปฏิบัติงานและความคิดเห็นในด้านการกำหนดหน้าที่ รับผิดชอบการพัฒนาบุคลากร..... 82
8	จำนวนและคำร้อยละของผู้ดำเนินการพัฒนาบุคลากรทางการศึกษา จำแนกตามการปฏิบัติงานในด้านการเตรียมแผนการพัฒนาบุคลากร..... 84
9	จำนวนและคำร้อยละของผู้ดำเนินการพัฒนาบุคลากรทางการศึกษา จำแนกตามการปฏิบัติงานในด้านการดำเนินการพัฒนาบุคลากร..... 88

รายการตารางประกอบ (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
10	จำนวนและคำร้อยละของผู้ดำเนินการพัฒนาบุคลากรทางการศึกษา จำแนกตามการปฏิบัติงานในด้านการประเมินผล และติดตามผลการพัฒนาบุคลากร..... 90
11	จำนวนและคำร้อยละของผู้ดำเนินการพัฒนาบุคลากรทางการศึกษา จำแนกตามการจัดกิจกรรมพัฒนาบุคลากรในด้านการฝึกอบรมหรือ ประชุมเชิงปฏิบัติการ..... 93
12	จำนวนและคำร้อยละของผู้ดำเนินการพัฒนาบุคลากรทางการศึกษา จำแนกตามการจัดกิจกรรมพัฒนาบุคลากรในด้านการสัมมนาทางวิชาการ... 96
13	จำนวนและคำร้อยละของผู้ดำเนินการพัฒนาบุคลากรทางการศึกษา จำแนกตามการจัดกิจกรรมพัฒนาบุคลากรในด้านการจัดให้ศึกษา ด้วยชุดฝึกอบรม..... 98
14	จำนวนและคำร้อยละของผู้ดำเนินการพัฒนาบุคลากรทางการศึกษา จำแนกตามการจัดกิจกรรมพัฒนาบุคลากรในด้านการจัดทัศนศึกษา และดูงาน..... 101
15	จำนวนและคำร้อยละของผู้ดำเนินการพัฒนาบุคลากรทางการศึกษา จำแนกตามการจัดกิจกรรมการพัฒนาบุคลากรในด้านการเผยแพร่ ข่าวสารทางวิชาการ..... 103
16	จำนวนและคำร้อยละของผู้ดำเนินการพัฒนาบุคลากรทางการศึกษา จำแนกตามการจัดกิจกรรมการพัฒนาบุคลากรในด้านการนิเทศงาน..... 105
17	จำนวนและคำร้อยละของผู้ดำเนินการพัฒนาบุคลากรทางการศึกษา จำแนกตามการจัดกิจกรรมการพัฒนาบุคลากรในด้านการจัด แหล่งบริการความรู้..... 108
18	จำนวนและคำร้อยละของบุคลากรทางการศึกษาจำแนกตามการได้รับ กิจกรรมพัฒนาบุคลากรในด้านการฝึกอบรมหรือประชุมเชิงปฏิบัติการ..... 111

รายการตารางประกอบ(ต่อ)

ตารางที่	หน้า
19	จำนวนและคำร้อยละของบุคลากรทางการศึกษาจำแนกตามการได้รับ กิจกรรมพัฒนาบุคลากรในด้านกิจกรรมการสัมมนาทางวิชาการ..... 114
20	จำนวนและคำร้อยละของบุคลากรทางการศึกษาจำแนกตามการได้รับ กิจกรรมพัฒนาบุคลากรในด้านการจัดให้ศึกษาด้วยชุดฝึกอบรม..... 117
21	จำนวนและคำร้อยละของบุคลากรทางการศึกษาจำแนกตามการได้รับ กิจกรรมพัฒนาบุคลากรในด้านการจัดทัศนศึกษาและดูงาน..... 120
22	จำนวนและคำร้อยละของบุคลากรทางการศึกษาจำแนกตามการได้รับ กิจกรรมการพัฒนาบุคลากรในด้านการเผยแพร่ข่าวสารทางวิชาการ..... 123
23	จำนวนและคำร้อยละของผู้ดำเนินการพัฒนาบุคลากรทางการศึกษา จำแนกตามการได้รับกิจกรรมการพัฒนาบุคลากรในด้านการนิเทศงาน..... 125
24	จำนวนและคำร้อยละของผู้ดำเนินการพัฒนาบุคลากรทางการศึกษา จากการได้รับกิจกรรมการพัฒนาบุคลากรในด้านการจัดแหล่งบริการความรู้... 126
25	จำนวนและคำร้อยละของผู้ดำเนินการพัฒนาบุคลากรทางการศึกษา จำแนกตามปัญหาในด้านกระบวนการพัฒนาบุคลากร..... 132
26	จำนวนและคำร้อยละของผู้ดำเนินการพัฒนาบุคลากรทางการศึกษา จำแนกตามปัญหาในด้านกิจกรรมการพัฒนาบุคลากร..... 136
27	จำนวนและคำร้อยละของบุคลากรทางการศึกษา จำแนกตามข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมพัฒนาบุคลากร..... 141